

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő a előfizetési díjak, nyilviterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Nyilttér petütaera 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajladonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A földmivelőnép otthonteremtése.

Még száradnak a falak. Még rakogatták, vakoltatták, itt-ott. Például Zeután, Verpelédén, Miskolcon, Békésen; de egy bizonyos, hogy össze kellve számításunk szerint 25 ezer lélek, több ezer család a maga kis házacskájába vonul, olyan mezőgazdasági munkás család, akinek egyenkint aligha volt a házvételre 50—60 koronánál több, sokszor annyi se. Hogyan tudtak ezek házat venni?

Megmondjuk.

A gazdasági munkásházakról való országos törvény szerint munkásházak azokon a helyeken épülnek, ahol legalább tíz munkáscsalád jelenkezik avégből, hogy szeretne saját otthonába jutni. De meg ez az első lépés. Mert a jelentkező munkásoknak ezt az ügyet a képviselőtestületnek is magáévá kell tenni. Következik tehát az, hogy azokon a helyeken, amelyeket felsoroltunk, vagy ahol egyáltalában munkásházak épülnek, ott a munkásság s birtokos osztály között egyetértés és kölcsönös méltányosság van. Mert a dolog úgy áll, hogy a munkásházakat kölcsönből építik és a munkás, akinek nincs hitele, hogyan kap kölcsönt? Csak úgy kap kölcsönt, hogyha a községi képviselőtestület, avagy a vármegye értük kezességet vállal!

Ezért mondtuk mi azt az előbb, hogy ahol gazdasági munkásház épül, ottan a béke, szeretet, egyetértés és méltányosság lakozik. Mert nem lehet feltenni, hogy azok,

akik a munkásokért kezességet vállalnak, erre hajlandósággal lennének, ha a munkásosztály velük szemben szintén nem lenne méltányos és egyetértő. Csak olyan helyeken épülhet munkásház, ahol a kölcsönökért jól állanak a képviselőtestület tagjai. Viszont ezeknek a hajlandóságát csupán az biztosítja, ha a munkás nem keres érdekelletét a birtokos osztállyal szemben. A mint-hogy ilyen érdekelletét nincs is, mert a gazda és munkás nagyon is egymásra vannak utalva. A gazda munkás nélkül, a munkás gazda nélkül, akinél kenyérét keresi, el nem lehet. Ha a gazdának jó termése van, akkor a munkás részkeresete is ehhez arányul. Ha rendesen, zavartalanul megy a gazdaságban a dolog, ezt nemcsak a gazda fordítja hasznára, hanem a munkás is. El lehet mondani, hogy sehol egyetértőbb, békeesebb, méltányosabb eljárásra nincs szükség, mint a mezőgazdálkodás során, ahol gazda és munkás egymást megértésére, kölcsönös méltányosságára állandóan szükség van. De az egymás megértésének meg is van a haszna, a munkástrá nézve is. Csak a munkásházakról szóló mostani hírnket vegyük figyelembe.

Ha semmi másból, már ezért is bizonyos dolog, hogy a munkásosztálynak igenis szüksége van azoknak jóindulatára, akik saját otthon megszerzésében őket gyámolítani hivatottak. Nem lehet el sem képzelné, hogy ahol a munkásosztály valami lázongó, önmagával meghasonlott, keserű lelkű ember után indul és a társadalmi meghasonlásnak

annyi kellemetlen magját elhinti, hogy ott, mikor a munkásosztálynak annyi égető ügyéről, a saját otthona megszerzéséről legyen szó — valami nagy szerettel dobókat, kenyérrel hajítanak vissza. Az emberi természet nem ilyen szeretet hasonló nyüstből van. Jó bánás, békeség, szeretet hasonló virtusokat fakaszt. Békéltenség, méltatlanság, gyűlölség pedig elhidegti a sziveket. Azért legyünk bár akármilyen foglalkozási sorban, becsüljük meg egymást, legyünk egymás iránt méltányosok és igazságosak.

Békeség és szeretet vitték elő az emberiséget, meg a tisztas munkásnak megbecsülése. Mikor Magyarországon nem is egy esztendő alatt annyi meg annyi ember a maga tűzhelyénél melegszik: igazság szerint senki el nem mondhatja, hogy a munkásosztály sorsával nem törődnek. Ápoljuk tovább az egyetértés szellemét, hazánkra új virágzás, mindannyiunkra pedig a boldogulás derűs napjai következnek.

Téli olvasmányok.

Van egy vármegye az országban, Szabolcs, ahol nincs község, melyben magyar iskolában, vagy a népkörben egy kis alkalmatlan könyvtár ne volna. Valami harmad félezer az országban azoknak a községeknek száma, ahol tíz év alatt népkönyvtárakat állítottak. A legutolsó összeírás szerint félmillió azoknak a száma, akik szellemi kincseket ezekből a népkönyvtárakból gyűjtöttek.

A szociológia fogalma, a szociális fejlődés története.

Felolvasta a Tanítóképző gyűlésén: Grész Ernő tanár.
(Folytatás és vége.)

Lassale Ferdinand, az európai szocializmus egy másik irányítója, habár élénk összeköttetésben állott a külföldi szociáldemokratáival, mégis egész életében, minden törekvéséből erős nemzeti, hazafias érzés sugárzik ki. 1825-ben született Boroszlóban. Bölcséleti és jogi tanulmányainak befejezésével érdeklődését teljesen Németország gazdasági viszonyai kötötték le, politikai irányban a leg radikálisabb demokratákhoz csatlakozott, akiket akkor forradalmároknak neveztek. Azt az elvet vallotta s ez minden munkájának alappontolata is: hogy egy országnak nemcsak politikai, hanem gazdasági átalakulása is csak tüzzel és vassal, tehát erőszakkal érhető el. Az erőszak elvével s példátlan agitációjával a munkások százezreit ragadta magával. Ő használta itt az újkorban először a proletárság és szocializmus kifejezéseket a munkás elemre és életére vonatkoztatva.

Egy másik sokat hangoztatott elve, hogy a munkáru értéke, mint minden árué, a kereslet arányától függ; a munka árának, a bérek minimumát, a munkás, mint szabadon egyezkedő fél állapíthatja meg s anyagi helyzetének javítására jogosan használhatja a sztrájkot is.

A szocializmus terjedésért tagadatlanul e két ember tett legtöbbet s a mi szocializmus, habár sokban már eltérő, de mégis az ő nyomdokaikon haladva terjeszti eszméit.

A társadalom általános anyagi jóléte azonban nagy probléma, melyet megfejtetni még senkinek sem sikerült.

Nézzük mindazonáltal, mi volna mégis nekünk, a nép közvetlen nevelőinek, az iskolán kívül speciális hivatásunk feladat megoldásában? Nem tartozik ugyan felolvasásom keretébe, hogy a mai kor tanítójának szociális feladatait részletesen fejtegessem, ezt felolvasó társam, Horváth kolléga írta szívés magára vállalni. Ő fogja a kérdés ezen részét a mélyen tisztelt hallgatóság előtt megvilágítani. Azért én csak röviden és a legnagyobb általánosságban szólok róla.

Az emberi társadalomnak, bármily kicsiny is, alapja a rend. Ez a rend formáiban sokat változhat, de mindig a fejlődés törvényei szerint. Aki nyers erőszakkal vét a rend ellen, azt nyers erőszak szorítja a rend tiszteletére. Mert a rend a közős is aki ellene vét, az a közős ellen támad. Ennek az igazságnak a hirdetése hivatásszerű feladatunk.

A társadalmi élet külső jelenségeiben sok az egyenlőtlenség és ellentét. Rossz oldalait ismerjük a mai szociális bajoknak, amelyek megszüntetésére megvan a törekvés. Minden magasabb bölcselkedés nélkül is beláthatjuk azonban, hogy az egyenlőtlenségnek, ellentétnek, sőt az érdekek összeütközésének mennyi üdvös eredményt köszönhet a köznevelés java: a tudományok, iparnak, kereskedelemnek, földmívelésnek, a politikai életnek, egészben véve a társadalmi életnek a fejlődése.

Az egyenlőtlenség és ellentét káros hatásainak enyhítésére igyekeztek a nép mindenkori nevelője és nem az egyenlőtlenség és ellentét teljes kiirtására, mert ez ugyanis hiú fáradozás. A káros hatásokat pedig az emberszeretet munkájára enyhíti, melyet az a belátás vezet, hogy a munkádo és munkás, ember és ember nagyon is

egymásra vannak utalva; az a belátás, hogy egyéni jólétét és megelégedettségét mindenkinek a köznevelésben kell keresnie és megtalálnia.

A tanító a társadalom életében tényező, oda van állítva a véleletek közé, hogy erkölcsi és szellemi erejével enyhítse az ellentétek káros hatásait. Ne becsüljük tehát kevése hatásunkat, hanem cselekedjünk igaz emberszeretettel és józan belátással.

Tanítványainkban gondolatokat kelthetünk s gondolatokat és erkölcsi jó tulajdonságokat szilárdíthatunk meg. Az ifjúságot olvasás és dal segítségével nemesebb érzésekre szoktathatjuk. A felnőtteket jó példánkkal, becsületes munkásságunkkal, jó tanácsainkkal, anyagi javukra irányuló egyesületek, szövetkezetek terjesztésében, felállításában és fennntartásában való közreműködésünkkel nevelhetjük és a természetes fejlődés útján tartjuk.

Részünk lehet abban, hogy lakóhelyünk ok-szerűen, az egészségügyi követelményeknek megfelelően épüljön; hogy a házi ipar egyes fajai — inkább közvetett hatásunk, mint közvetlen tanításunk révén — terjedjenek; hogy a kertészkedés fejlődjék; hogy néptant tanulja meg házi szükségleteinek elsősorban házi munkával való kielégítését; hogy emberszeretettel lakozzék közöttünk és ez tettekben nyilvánuljon. Hogy senki se érezze magát a társadalomban elhagyottnak és hogy senki se feledkezze meg ama parancsról: »Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!»

Legyünk a mi édes hazánknak és a közősnek becsületes, hű munkásai egész életünkön át!)

*) Értekezésem megírásában Gaál Jenő dr., Földes Béla dr., Kenedi Géza, Schön József, Heinrich Wehberg dr., Kautz Gyula dr. műveire, mint forrásmunkákra, támaszkodtam.

A lelki táplálék apáink idejében a biblia meg a kalendárium volt: de amióta a népiskolákban millió gyermek tanulta meg az olvasást, a jó öreg kalendárium már nem tudja kielégíteni szeretetünket a betű iránt, sőt népünk jó ízlését felelté dicséri az, hogy nem igen tudják kielégíteni azok a ponyva művek se, amelyeket az országos vásárokon hirdethet betyárokról és gonosztevőkről nő-távza ponyván árultak. A magyar nép ép ösztönnel megérezte, hogy ezekben a ponyván árult gyatra füzetekben mérég van, amely a lélekre hat kártékonyan és rombolóan. Hogy a magyar irodalom jelesinek olvasásában van a legnagyobb gyönyörűség, hogy nemcsak az kérdés, szeret-e valaki olvasni, hanem az is, hogy mit olvas.

Petőfi és Arany költeményei, Jókai gyönyörű regényei, Mikszáth lelket gyönyörködött elbeszélései, egyaránt szívesen látott vendégek a mestergereidás házban. Hajdan azt mondták: nevezd meg a barátodat és megmondom, hogy ki vagy; ma meg nyugodt lélekkel meg... firtathatók, melyik könyvet olvasod, hogy megtudjuk, milyen a lelked?

Minden esztendőben néhány száz ilyen könyvtárt oszt ki a földmívelésügyi miniszterium. Jó tudni, hogy a népkönyvtárakat a földmívelésügyi miniszterium ingyen adja, sőt még a könyvtárszékére is ad segítséget. Népkönyvtárat kaphat a község, a szövetkezet, ha van ilyen a faluban, vagy népkönyvtári egylet, gazda- nép- vagy társaskör.

A község úgy kaphat ingyenes népkönyvtárat, ha a község képviselőtestülete folyamodik a földmívelésügyi miniszterhez anyagi segélyért. A szövetkezet tagjai körében népkönyvtári egyesület alakít és azt megalakítván, folyamodhat szövetkezet is ingyen-könyvtárré. Ugyancsak közgyűlési határozatokkal kell felszerelni azokat a kérelmeket, melyeket olvasó és gazdakörök intéznek a népkönyvtárré a földmívelési miniszterhez. És ugyancsak el kell fogadni a könyvtár rendes kezelésére azokat a szabályokat, melyek elő vannak írva.

Úgyebár nem nagy dologból áll az, hogy a könyvtárba néhány száz könyv, telve gyönyörű olvasnivalóval eljusson? Nagy indolenciának kell minősíteniük, ha a község élén állók, vagy hivatalból kulturkérések iránt érdeklődő férfiak nem követnek el mindent, hogy a népnek télen át jó olvasmányai legyenek. Mikor az nem kerül semmibe, csak egy kis jóakaratra.

† Peczek György.

(1846—1910.)

Bizonyos megindulással regisztráljuk a hírt, hogy Peczek György túskezesgyörgyi plebánus, c. kanonok f. hó 15-én szívészélhűdésben meghalt. A megindulást a haláleset tragikuma fokozza, mely Peczek Györgyöt az élők sorából oly váratlanul elszóllította. Peczek György Csáktornyán halt, meg s nem odahaza, Túskezesgyörgyön. Nem ágyban szenvedett ki, szereteteitől körülvéve, hanem a vasúti állomáson, a váróterem egyik pamlagán — idegen emberek környezetében.

Ezek a körülmények azok az okok melyek az emberben a részvét húrjait fokozottabb mértékben rezgetik meg; még annak a szívében is, aki Peczekkel szemben életében szimpátiával talán nem is viseltetett.

Mert Peczek nem örvendett közszereplésnek. Ama fajtájú emberek közé tartozott, kik akármit tesznek s akárhogyan teszik,

sehogy se letszik. A két balkezű s mindenében a kanál emberek egyike volt, kiknek semmi se sikerült. Pedig határtalan ambíció szorult beléje, mely azonban hiu stréberségnél egyéb nem volt. Nem maradt meg hiu munkakörében, melyet a szerencse részére kijelölt; de belekapaszkodott a kezére járó szerencse uszályába s olyan pozíciót csikart ki tőle s oly vágyai támadtak, melyek tehetségével s képzettségével sehogy sem álltak arányban. S mert önmagát túlbecsülte, oly helyzetet erőszakolt ki a sorból, mely számára csak harcot válthatott ki: küzdelmet hűveivel s paptársáival, surlódást a tanítókkal s folytonos kellemetlenségeket a hatóságokkal szemben. S mert ennek következtében lett lenn, hol mindenki ismerte, tekintélyét megteremteti nem tudta, sőt azt a csekélyt is, amit állása neki hivatalból biztosított — elveszítette: elítélhető eszközökkel igyekezett azt megszerezni idegen levegőben, a mi ellenségeink körében — Zágribban!

Ezért jött önkénytelenül is ellentétbe az itteni magyar társadalommal, összeütközésbe azzal a felfogással és szent érzéssel, mely a mi hazafias lelkületünket betölti.

Igy látszott ő a horvát propagandát előmozdítani, melyből kifolyólag nemcsak meggyeszte, de messzebb területen is úgy alakult ki az ő markáns egyénisége, mint a Muraköz rossz szelleme. A hazafiatlan pap inkarnációja. Az eklezia militans prototipusa!

Pedig, mondjuk, ez mind csak látszat volt. Mert ő magyar volt, nemcsak születésére, de érzésére is — csak szerencsétlen volt az eszközök megválogatásában — féltelen, beteges stréberségének kielégítésében.

Mindezekért végzeté még életében érte utól. Az igaz, hogy a c. kanonoki cingulust kieszközölte magának Zágribban, de itthon minden kísérlete balul ütött ki. Fárjában senki se hallgatott rá, mert hűvei is nagyra-vágyó, önző lelkebe beleláltak. A várme-gyében gyűlöletessé tette nevét. Politikai téren — mert itt is faktor akart lenni — egyik kudarc a másik után érte. Az iskolák államosítását megakadályozni nem tudta. Kedvenc ideájának, a felekezeti tanító egyletnek életet adni nem tudott, mert az abba belekényszerített muraközi tanítók egymás után cserben hagyták. Országgyűlési képviselő sem tudott választatni szája íze szerint, mert jelöltjeit, melyekért magát oly sokszor exponálta, egy választáson sem tudta diadalra juttatni. Saját jegyzőjével is örökös harcban állott. Megindultak a kölcsönös vádaskodások s támadások, melyek utolsó felvonása ép a mult héten került volna színre a pécsi kir. törvényszék sorompói előtt, ahol Peczek György Kisfaludy Gyula túskezesgyörgyi jegyzőt felelősségre vonta a Zala hasábjain szenvedett sérelmekért.

És Peczek György tragikuma ebbe a tusába is belevágott. Leteperte Peczek Györgyét, hogy diadalt ne arathasson támadója felett, ki viselt dolgaiért a hazafiatlanság bélyegét sütötte Peczek György homlokára.

Peczek György nagyon bizott igazáiban s így győzelmében is. Meggyőződéséből bizalommal s bátran nézett az esküdszéki tárgyalás kimenetelére. Mégis izgatott volt. S ez az izgatottság fokozta szívbját, mely már régóta győltörte.

S így szíve, mely beteges ambícióját a féktelenségig szította s beteg testére löbb terhet rakott, amennyit elbírt — halálának okozója lett.

S ebben van a tragikum s részünkről

az igaz részvét alapja, amikor elhalálózásáról megemlékezünk.

Alapjában véve szerencsétlen s sajnálni való ember volt. Ha beteges szívét fékezi s csak lelki hivatásának él, hűvei szeretetét vivta volna ki s a magyarság ügyének is hasznos szolgálatokat tehetett volna.

Igy azonban folytonos harcok és ádáz gyűlölet hosszú láncolata volt pályafutása, melynek szép csendes halála, kiengesztelő befejezése.

Nyugodjék békében!

Szlavoniai levél.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Már két közlemény jelent meg a fenti cím alatt a »Muraköz« hasábjain. Az egyik, amelynek szerzője »Egy szlavoniai tanító« f. é. nov. hó 6-án, a másik, amelyet »Egy másik szlavoniai tanító« írt, l. é. november 13-án jelent meg. Engedje meg Tekintetes Szerkesztő Úr, hogy anélkül, hogy vitába keveredjek a tisztelt cikkíró urakkal, egy kérést intézzek hozzájuk b. lapjában. Teszem ezt ama jobb jövő érdekében, amelynek alapjai most kezdenek lerakódni Horvát-Szlavonországban, amidőn a horvátok részéről is testvériesebb, békülékenyebb hang-gal találkozunk mi Szlavoniában élő magyarok. Arra kérem ugyanis a tisztelt cikkíró urakat, hogy az ilyen kényes dolgokhoz vagy teljes álarccal, vagy teljes nyíltsággal nyúljanak. Az ilyen általános aláírás, mint »Egy szlavoniai tanító«, nagyon sok gyanúsításra ad alkalmat és minthogy a »Muraköz« meglehetősen számban olvassák a horvátországi lelkészek, mindegyik a legközelebbi magyar tanítóban sejtje az »Egy szlavoniai tanító« Aki tehát nem akarja neve alatt megjelentetni az ilyen kényes támadást, mint amilyen volt a nov. 6-iki első levél, az vagy hallgassa el azt, vagy bujjék teljesen olyan név mögé, amely nem szolgálhat alkalmat gyanúsításokra.

Az ördög soha sem olyan fekete, mint amilyennek festik. S én mondhatom, hogy a horvátok sem olyanok, mint amilyenek írják őket. Minden kicsiny nemzetnél erős sovén érzelmek lapasztalunk, a horvátoknak is dicséretükre válják, ha sovénok. Az igaz, hogy vannak túlzók, akik igen-igen sokat követelnek; de az ilyen politikai fogásokat nem szabad komolyan venni: mert az irányadó egyének mindig számolnak a lehetőségekkel Horvátországban is ép úgy, mint Magyarországon. Ami pedig a horvátok műveltségét illeti, mint meglehetősen ismerője a horvát irodalomnak és a horvát kulturviszonyoknak, mondhatom, hogy bámulatraméltó, amit a horvátok, mint 2 és fél milliónyi nemzet, produkáltak. Művésztükben vannak eredeti motívumok, van magyar és germán befolyás, de az utóbbi nagyobb. Ha az egyetértés szilárd volna mindig, bizonyára erősebb volna a magyar, mint a német befolyás. Nagyobb iskolahiányról csak a Karsztvidéken lehet beszélni, ám itt a geográfiai helyzet maga hozza magával ezt.

Ennyit akartam megírni az igazság érdekében. Kérem Tekintetes Szerkesztő Úrat, hogy közölje soraimat, amiért előre is halás köszönetet mondok.

Krestelovac, 1910. november 14.

A legteljesebb tisztelettel:

Loparits R. József.

Julian igazgató-tanító.

— Felhívás. Csáktornya város előjárósága az 1889. évi VI. t. c. 35. § értelmében felhívja mindazon Csáktornyán lakó

(1890, 1889, 1888. évbeli születésű) hadköteleseket, akik az 1911. évi ujonccallásra felhiva vannak, hogy beírásuk végett ezen előjárásnál (1. sz. hivatalos helyiségben) a hivatalos órák alatt, e hó folyamán, akár személyesen, akár pedig írásban (a vidéki illetőségük igazolási okmányaik bemutatásával) annál is inkább jelentkezzenek, miután az említett törvényszakaszk rendelkezése folytán a mulasztók 10—200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sújtandók.

K Ü L Ö N F É L É K.

Az én álmom.

*Édes anyám csak azt kérdi,
Mi van mostan énelem?
Nem tudja, hogy rád gondolok,
Éjjel nappal szüntelen.*

*Szeretem a szép szemednek
Fényes ragyogását;
Szeretem kis eperajkad
Édes dalolását.*

*Szeretem a jó szivednek
Mindén dobanását;
Neked nyújtom ifjúságom
Legragyogóbb álmát.*

*Szeretek egy barna kislányt
Édes anyám lelkeim!
Kérje meg, hogy jöjjön hozzám,
Legyen feleségem.*

Kozma Imre.

— **Véglegesítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pataky Kálmán csáktornyai állami polg. isk. igazgatót állásában végleg megerősítette.

— **Az uradalom köréből.** Pék János helybeli gazdasági segédtszert a szatmári püspök hevesmegyei tiszánai birtokára gazdasági segédtszert nevezte ki. Utódja Huszka Nándor, kit Festicus Jenő gróf nevezett ki ideiglenes minőségben.

— **Erzsébetünnepély.** Boldogult Erzsébet királyné emlékünnepét kegyelettel ünnepelte meg a csáktornyai iskolák tanulójúsága f. hó 19-én. Dél előtt 9 órakor istentisztelet volt, a misét Varga Wolfgang hittanár mondotta. A mise alatt a tanítóképző-intézet énekkara énekelt. Mise után az egyes intézetekben kegyelettel emlékeztek meg a napról. A tanítóképző-intézetben énekekből s szavaltatkból álló ünnepély volt, mely alkalommal a nap jelentőségét Palkó József IV. éves növendék mellátta.

— **Eljegyzés.** Rosenberger Bernát felsőhábitó gőzmalomtulajdonos Zsófia leányát eljegyezte Lusztgarten Samu, a taranyi uradalom számtartója.

— **Giászhir.** Rozman Róbert helybeli zárdafőnököt súlyos csapás érte. Elveszítette édesatyját, aki e hó 15-én vétegyengülésben Cserföldön elhunyt. A boldogult Rozman Ferenc 82 éves korában halt meg, 16-án temették el a község és környékének nagy részvéte mellett. Rozman Ferenc nyug. kántortanító volt, aki 17 évvel ezelőtt 40 tanítókodás után vonult nyugalomba. Áldás és béke poraira!

— **Adományok.** A Dunántúli Közművelődési Egyesület részére a város előjáróságának gyűjtőívén adakoztak: Strausz Miksa, Mózes Bernát, Bakos Géza dr., Graner Miksa 2—2 K, Pruszcák Alajos gyűjtése 450 K, Pataky Kálmán polg. isk. igazgató gyűjtése 10 K, Zrinyi Károly tanítóképző-intézet igazgató gyűjtése 8-20 K, Hajas József gyűjtése 3-70 K, Polyák Mátyás el. isk. igazgató gyűjtése 90 f, Dobosy Elek gyűjtése 40 f, Pethő Jenő 1 K = 36-70 K, mely összeg postatakarékpénztár útján az Egyesületnek beküldetett.

— **Nem mindennapi városi polgár.** Ritka hálának adott kifejezést Zeemann Vince

helybeli főgépész, aki a város által legújabbán beszerelt vízemelő gépet felállította, felszerelte s használatba állapotba helyezte — teljesen díjtalanul. A munkát hálából végezte Zeemann Vince, mert ezzel ragaszkodását akarta bebizonyítani a várossal szemben, mely őt mint osztótrák honpolgárt, a város kötelekésbe felvette s ezzel módot nyújtott neki arra, hogy a magyar állampolgárságot megszerezhesse. Ritkán akad oly polgár, aki így gondolkozik.

— **Halálozás.** Részvételt vettük a gyász-hírt, hogy Peczek György tükészentgyörgyi esperes-plebános, alsómuraközi egyházkerületi tanfelügyelő, címzetes kanonok f. hó 15-én reggel fél 2 órakor Csáktornyan meghalt. Peczek György, Tamás János dr. perlaki ügyvéd társaságában, érkezett az éjjeli gyorsvonattal Csáktornyára, hogy a 3 órai gyorsított személyvonattal Murakirályra visszautazék s onnan haza Tükészentgyörgyre. Már útközben annyira rosszul volt, hogy amikor Csáktornyára érkeztek, azonnal orvosi segítség után láttak, de mire az orvosok kijöttek, Peczek már kiszenvedett. Szívzselhűdés érte, mely rögtön megölte. Peczek György már régóta szenvedett szívbajban s hogy szervi betegsége most oly végezetesen fellépett, okát a sajtóperben keresik, mely a tükészentgyörgyi jegyzővel, Kisfaludy Gyulával, támadt komolyabb konfliktusából kifolyólag folyamatban volt s mely a múlt héten már tárgyalásra került volna. Pécsi útja is ezzel a pörrel volt összefüggésben. Peczek Györgyöt 15-én a helybeli Ferenc-rendiek zárdájában ravatalozták fel ideiglenesen, ahonnan délután Tükészentgyörgyre szállították halottas kocsin. Temetése 17-én délelőtt történt a muraközi papság teljes asszisztenciájával. A temetés vezetője Hangi János zágrábi kanonok, a muraközi főesperes volt, mint hivatalos személy. Az elhunyt paptársai részéről Ehrenreich Nándor dékánfalvi plebános a következő magyar beszédet mondotta: »Kora ősszel meglep bennünket a korai fagy — amire ugyan el kell készülnünk, de mégis ha váratlanul jön s látjuk a természet haldoklását, megdöbben és szomorú érzéssel tölt el bennünket. Ép így a halál, mely váratlan hirtelen jön megrendít — mert bár a halál mindnyájunk közös sorsa — mégis ha hirtelen történik, mélyen megrendíti lelkünket. Ilyen megrendítő esettel állunk szemben most, amidőn Peczek György paptársunk földi maradványait kísérjük ki örök nyughelyére. S ez alkalommal nem azért állok ki a sikra, hogy az elhunyt cselekedeteit bíráljam vagy érdemeit méltassam, csupán egy rövid elmefuttatás akar ez lenni a megboldogult nyitott sirja előtt. Ismerte Peczek Györgyöt mindenki az itt egybegyűlt t. gyászoló közönség közül. Ismerte őt Muraköz, a vármegye, a Dunántúl, sőt az egész országban igen sokan; mert rendkívül tevékeny munkás, buzgó ember volt, tölton dolgozott éjjel nappal, mindenben részt vett, mindenbe beleavakozott s hogy ezen emberöltő munkássága közben sokaknak kellemetlen volt, sok dolgát nem egészen és mindenkinek megelégedésére végezte — annak lehet, hogy nem az ő akarata, hanem a szive volt az oka. Mert amint látjuk a nagy fáradságban e szív törött meg, e szív okozta halálát s e szív egész életén át minden cselekedetében beteg volt. Ó már az Örök Bíró előtt adott tetteiről, azok rugóiról. Ott nem titkolhatott el semmit ama bíró előtt, aki a szivekben és vesékben is olvas. S ép azért nem szabad nekünk azok megítélésébe bele fogni s nem

Annál szomorúbban olvasom némelyban, amelyek a boldogult halála alkalmát emlékéit a legrettenesebb bűnnel vád hazaaarulás bűnével, amit az Isten bocsát meg — s e bűnnel gyalázzák holt tetemét. Én mint igaz hazafi a látozottabban visszautasítom e vádat itélem ez eljárás; mert ha rettenetes még rettenesebb azt igaztalanul vagy gondolatlanul ráfogni felebarátunkra. rem tehát a t. gyászoló közönséget, isait, jó barátait és ellenségeit, hogy együtt hajtson mindenki terdet s f Gondviselő előtt s menesse e fohás Eghez: Adj Uram neki örök nyugos az örök világosság fényeskedjék Amen!

— **Jegyzőválasztás.** A felsőmihály körjegyzői állást f. hó 17-én töltölték állásért pályázó négy jelölt közül Jánosi, oltani helyettes jegyzőt, válas meg 75 szótöbbséggel.

— **A közigazgatási bizottság k** Zalavármegye közigazgatási bizotts keddi gyűlésén a főorvos jelentése a felnöttek közegészségi állapota k volt, a gyermekek közegészségi á azonban a múlt havihoz viszonyítva zötlenebbé vált, mert a fellépett jár következtében egyes községekben az is be kellett zárni. Rendőri boncolás az hó folyamán nem fordult elő; külső szemle 16 esetben tartott. Súlyo sértes bejelentett 9 esetben, öngyilk 8 egyén követett el, véletlen szerencsé általi halálnak három egyén esett á Szrencsétlen szülés két esetében vol beavakozásra szükség. Elmekórnak képezte hivatalos beavakozás tárgy; évnél fiatalabb gyermekek gyógyítat esetben mulasztott el, emiatt 11 taló itéletet hoztak. A kir. tanfelüg lentése szerint a miniszter egy lei megkereste az egyházi főhatóságokat ott, ahol a tanítók egyházi funkta teljesítenek, lehetőleg oly beosztás tessék, amelyben az iskolai teendők házi működés mellett el ne mulasztá — a m. kir. főállatorvos jelentésébe jedő ragadós száj- és körömfájás mi állategészségügy tekintetében. A n járvány miatt csaknem az összes sárok le vannak zárva, a megtart javarészt gyöngék voltak. — A köságról adott jelentés szerint hullaszeti 4 esetben, boncolás egy esetben telje Testi épség ellen 16, vagyon ellen ben követelt el bűncselekmény. Tí száma 10, az okozott árk 13946 K ből biztosítás folytán 8255 K téri Amerikába szóló útlevél 95 drb. ad mult havi kivándorlás az előbbihez emelkedést mutat.

— **Mezőgazdasági háziipari tanf** A gazdasági ismereteknek terjesztése pünk kereti viszonyainak javítása az eddigiekhez hasonlóan mezőgi háziipari tanfolyamok tartása rendel A tanfolyamokon a helyi gazdasá nyokra való különös tekintettel a velés, növénytermelés, állattenyés: más, a gazdasággal kapcsolatos t: tanítják meghatározott napokon s e tanfolyamok keretében a vidéken dt ott meghonosítható gazdasági háziip gyak előállításának gyakorlati oktató célul tűzött ki. Ezen teljesen ingyé folyamok szervezésével és vezeté

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Preplatna cčna je:

Na celo leto 8 kor.

Na pol leta 4 kor.

Na četvert leta 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:

ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:

PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik

STRAUSZ SÁNDOR.

Domaći pekel.

Prošli tjeden su od jednoga strašnoga čina, grde krvoločnosti donesle glas novine. Čoveka zazebe nekaj pri srcu, da za takšu krvoločnost čita, kak se ove dneve pripetilo v Pešti.

Od jednoga stampara je reč, koj je svoju decu zaklal a zatim se obesil. — Szabó Sándor je ime ovomu krvoloku, koj je čez leta bil strahom za svoju ženu, da ga vkanjuje v hižnim stališu. — Imel je petero dece; četiri puce i jednoga sest lét staroga dečeca, koj je bil najmlajši vu familiji. — Žena mu je hodila po hižaj delat, veša prat, peglat a on je v jednoj tiskari imel službu. Protiv tomu, da su dosta lépo, — kak susedi njegovi veliju v miru živel, pak itak je dosta bilo k tomu jen liter vina, da se muž prevrgne na zvér, i kakti najhujsi tiger, skonča dvoju decu, a na zadnje i sebe, — a ostalu decu i ženu porine v nevolju.

Jen den se pripetilo, da je žena odisla zaran na svoj posel, a on se odpravi v tiskaru. — Doma je ostalo četverce dece. — Za čas se tuži muž svojemu gospodaru, da se nečuti dobro, ima trganje vruki zato ga prosi, da ga pusti dimo, kaj mu je i gazda spuni. — A ov nesrečnik ođide v krému spije jen liter vina, a zatim ođide dimo, de je našel decu igrati se. — Najveksa čer je već zamužna, i četvero dece je bilo doma. — Najpredi je odposlal dve stareše čeri zdoma a zatim zaklenul vrata i peobrnu se na hahara. — Zéme napre britvu i najpredi zgrabi osem lét staru čerku, Margeticu, hiti

ju doli na pod i zareže njoj šinjaka. — Kak je iztroga dokazala, sirota puckica se morala jako braniti kajli je oprava na njoj sva zdrapana, sčesana bila, osobito rukavi i na prsaj. Ali na zadnje je krvolok itak obladal i nedužna čerka ostala je mrtva na podu. — Zatem je na šest lét staroga Imreka došel red. — Njega je na divanu zgrabil i zarezal i njemu šinjaka. — Da je ovo krvoločnost dovršil, onda se kre vrat na jeden čavel obesil. — Da je žena došla polodne dimo, već su svi tri pokojni bili.

Za sobom je ostavil 6 listov med kojimi je jednoga adresiral na ženu, de ju potvarja s grdimi rečmi, da ga je vkanjuvala, i da su najmlajša deca ne od njegove krvi, zato je nje skončal. —

Kak svedoki valuju, žena je čistoga života bila, delavna, marljiva i nigdar ne dala zrok, da nju stím grěhom potvarjaju. — Morala je hoditi okoli za kruhom, da njoj deca nestradiju, ali niti jednoga svedoka ga ne, koj bi mogel dokazati, da je i vu čem kriva. To groznu misel se je muž sam začepil vu svoju nesrečnu glavu, i ne se mogel je rešiti, dok je ne ov grožen čin dovršil, s čim se pred ženom većput grozil. —

On je sam na se hitil kaštigu, obesil se i nije počakal, da ga drugi potegne na galge, kaj si je i dobro zaslužil. —

A nedužna dečica su prelejali krv svoju po najstrašnejšem putu. — Svi tri su već pred prestoljem božjim, koj hiti na krvoloka večnu osudu, a malu dečicu sigurno naplati za težku smrt s večnom plačom. —

Iz ovoga žalostnoga čina zemimo mi koji to čujemo, samo jedno. Neverujem, da

bi se našel tak trdoga srca čovek, koj bi rekel, da je krvolok dobro činil, — pa makar bi imel zroka za to, kaj je ne dokazano. — Niti živinče nenapravi to svojim mladim, a kam da čovek.

Nego iščimo zrok v drugim. — Jeli su moguće ne bili i tu takovi skaušitelji, grdi, jeziki, kojim je najveksa radost, ako moreju zakonske ljudi svaditi. Nemoramo iti v Peštu, najdemo takše angele i okolo nas, koji kakti jalen vrag zapiliju se med zakonske ljudi, i peha ju heca ju jednoga ili drugoga tak dugo, dok je posvadiju. Vnogi put nedužna žena i nedužen muž trpi peklesne muke samo poleg hudih jezikov. Kajli de se taj beteg začepi vu zakonske ljudi, tam je gotov pekel. — Od dneva do dneva svaju, štringa, kletva, moguće i bitvina. Niti hrana niti počinec nelekne niti jednomu. — Kuliko i kuliko zakonskih ljudih se razide poleg takših grdih jezikov? Negda je dosta jen goštel ili salna reč, pak je gotova svaja skušitelj, komaj čeka, da nese glasa ženi ili mužu, nalaže još desetput više, kak je istina, i blaženo je njegovo srce, da je postigel, kaj je željei: svaja je gotova i to je njemu najdragše. A nepremisi si, da tak klafurane moreju povleći za sobom vnoğıput žalostne posledice.

Naj nišči nemisli, da stím odobrim krive korake zakonskih ljudih, ovo je ne dopušćeno, ali svaki takov, kojemu je cil zakonske ljudi posvaditi, dobro naj premisli, kaj dela, kaj govori, da nebude moral na svoju dušu jemati odgovornost pred Bogom, i pred ljudmi, za sve one posledice, koje shajaju ž njegovoga ogovarjanja. Naj nedelja med zakon-

Jastreb ovčar.

Jastreb ovčar (Lämmergeier) iliti jastreb bradač (Bartgeier) je najsavršenije sastavljeni grabežljivac. On nad svimi drugim ima najsigurniji let te je najjači grabežljivac. On poleti do neizmerne visine i lebdi takovom lahkoćum nad pečinami, da se je za čuditi. On je i baš tak požrdljiv kak i hrabar, pak zato napada ne samo manju zivinu, već i veću, kak su to divokoze, dapače i krave, a za čudo, i istoga čovieka napada. Da je već i diecu odnesel, o tom imamo puno vierođostojnih spisah. Medjutim je prije dva tjedna u novinah stal dogodjaj da sedam godišnjim sinom zeljezničkoga stražara, ne daleko od Insubrucka u tirolu, kojega je takov strašni ptič med planinama napal, te se ima samo sreći zahvaliti, da je onuda došel tirolec s puškom, koj je tolvaja dobro namieril i strelil.

Tako je još godine 1814 živela u Švajcarskoj nieka žena, o kojoj cirkvena knjiga občine Habchern kod Bern-a piše sljedeće: »Anna Zurbuchen iz Habcherna, rođena 1760, bila je sa svojim roditelji, koji su otavu pospravljali, kakti četiri godišnja die-

vojčica na sienokoši, te se je legnula u siencu. Na skoro diete zadriemlje i otac joj pokrje obrazčeca svojim slamnatim skrļjkom te otide na posek Kad se je za kratko vrieme povratil, nestalo je dieteta. Roditelji i okolišnji stanovnici su ju okolo posvuda iskali, ali badava. U to vrieme je išel Heinrich Mihel iz Uqtersee-a po stazi tik potoka Waggis, gde je na jedan krat začul plač dieteta. On odmah ide za glasom i poslie kojih petdeset korakah se digne u zrak preplašeni jastreb ovčar sa malog brezuljka te ođleti preko pečinah, na rubu pako toga brezuljka, je Mihel našel diete, koje nije bilo nigde ranjeno izvan na lievom ramenu i lievom sedalu, gde ju je valjda taj grabežljivac skrampil pograbil, dok ju je u zraku nosil. Cipele, štumfe i kapica su se izgubile To se je dogodilo 12 Juliuša 1764. Onaj brazuljak pako, gde je diete najđeno, bil je od miesta, gde je u sienci spavalo dva kilometra udaljen. Ovak čudnovatim načinom oslobodjeno diete su odmah nazvali Lämmergeier Janica te je poslie prošla zamuž za krojača Petra Frutingera.

I Dr Zelhveger pripovieda, kako je jednoč jastreb bradač, diete, na očigled roditel-

jeh pograbil, odnesel. I odrasli su već po njem bili napadnuti, pak su se samo naglim vmevanjem, njegovoga zaletavanja mogli obraniti. Najzanimiviji i najjiegjernei je taj strašni ptič pri branenju svojeg, na stirmoj pečini zagradjenoj gnejzda i svojih malih u njoj. Nieki seljak iz Glarna je jednoč takovo gnejzdu odkril, nekak se je do njega popel i mlade van uzal; na kriklu mladih, doleteli su stari te su ga četiri ure hoda daleko sprovadjali i tak žestoko napadali, da se je samo sekrom, koju je sobom nosil, mogel proti njim obraniti.

Josip Scheerer iz Ammona na Wallerskom jezeru, glasoviti jagar na divokoze zepel se je bosonog sa puškom na plečih na pečinu, na kojoj je bilo gnejzdo takovoga jastreba ovčara. Mužkarca je odmah dobil na nišan te ga je strelil, pušku je opet nabil te se je dovelkel do gnejzda, u kojem su bili četiri mladi. Jedva da je došel do gnejzda, kad se ženka strahovitom silom na njega obori, svojimi skrampili ga za bokove pograbi, klunom: ga po ramenih, baš rečeno, mesari i krelutami tuče te ga hoće iz pečine u ponor strmoglaviti. On se je svum svojom jakosju vuprl u pečinu te se je proti joj

skimi ljudmi svaju, nemir, kajti to je gotov pekcl, od kojega se vnogi bolje leca, kak od večnoga pekla, koj ga poleg naše vere na drugim svétu čeka.

De je samo moći, pomirimo zakonske ljudi, ako su vu nemiru, i čuvajmo se od svake réči, kojoj je mati jadna kača. s kojum bi mogli moguće naj boljše ljudi posvaditi; nenosimo glase od hiže do hiže, već se brinimo svojimi težkocami, svojim križom a ljudskim poslom pustimo mir. — Ribu bez kosti, čoveka bez falinge je redko da najti. Zato svaki naj predi pomeče pred svojimi vratu i ako je vu svem čist, stopram onda naj vizitira prag svojega suseda ili susede, skušitelje tirajmo s korbacom od hiže, kak Kristuš gospon naš kufare iz jeruzalemske cirkve.

Rhosóczy Elek.

KAJ JE NOVOGA?

— **Samoubojstvo pred pogube.** U Beúthenu je sudbeni stol Mamlas Jožef rukotvorca na vješala odsudil, jer je on u šumi svoju dragu umoril. Krvnik mladenac je nehajano poslušal suda i je né apeléral. Nazaj su ga spravili u njegovu cellu. Za fer talj ure je od tamnice vahtar njemu obeda nutri nesei, ali več ga je na mrtvoga našel. Na smrtdosudjeni človek se je na obločno željezo obesil.

— **Samoubojni slikarumjetnik.** Iharý Jožef mladi slikarumjetnik se je u Šalgotarjanu na smrt strelil. Njegov čin je nepoznat.

— **Zaklala je svojega muža.** U Zagrebu se november 6-ga v noći krvna obiteljska drama pripetila. Madenheim Emil četerdesetpet léta stari trgovec u zadnjem vremenu je čisto na kraj došel, od dan— na dane je pijan došel doma, njegvu suprugu je buhal i večkrat je nju grozil, da ju zakole. I onu noć je tak pijan došel dimo, kak jeden štoplin i zbuhal je svoju suprugu. Žena iz samobranenije je jednu baltu prijala, i stém tri udarce merila na njezinoga muža glavu, koj je mrtev na zemlju se srušil. Žena se sama najavila na redarstvo, gde su ju uhitili.

strašnoj ptici branil koliko se je samo mogel; pak ipak bi bil zaglavil, da je imal na nogah čizme ili da je prisutnost duha zgubil. Jednom rukom, koja mu je bila prosta, naperil je ciev puške u prsa ptice, nožnim palcem je navinul lokota puške a istim palcem je jezičeca pritisnul i pušku spružil te je imal veselje, kad je toga pogibeljnoga neprijatelja videl streljenoga pod nogami si ležati. Rane koje je klunom na rameno zadobil, bile su tak duboke, da se je moral nekoliko tjezdnih u špitalu liečiti, a zacielene narbe je nosil na sebi do smrti.

Na Parnassu, gde ovi jastrebi nisu nikaj nenavadnoga, kak i na visokih pećinah Rumelije i Moree, su pastiri jednoga toljagami zatukli, kad njim je hotel jedne zimske večeri birku, koju su si na ražnju pekli silom uzeti. On je opal mrtev u ogenj.

U Sardiniji kak i u Korsiki, gde je lov na jastrebe, jastrebe bradače, orle i na njihova gnjezda stanovita zaslužba siromaškoga seljačva, spazila su tri brata u jednoj izdubini visoke klisure, nad strašnim ponorom takovo gnjezdo, koje im je obečavalo obilan plen i liepo zaslužbu. Ali klisura je

— **Automobil—nesreća.** Knaller Ferenc brassóski trgovcu automobil se je poleg Szaszmagjaros občine gorizamutli. Knaller je tak težke rane trpel, da je za kratkoma umrl.

— **Obiteljkrcenje na Angjalföldu.** U nov. 7-ga dana kesno poslie podne na Angjalföldu u Mohači-ulica stojeći jedni hiži je Szabó Šandor tiskarni težak s britvóm svoje dvé male diece umoril i za njegvo krvno dielo se je sebe goriobesil. U hiži stanujući siromaški težaki su nikaj né znali od ovoga grozovitoga čina, samo odvečer, za osem ure, kada je nesrečna mati iz svoje diele domov došla, onda su vidli onu krvnu dielo, kaj je na umorsto izmetani človek napravil. Krvnik u jednim listu to je pisal, da ženina né prava ljubav je njega na ov čin doneslo.

— **Katastrofa od jedne diéte.** Nov. 8-ga poslie podne Kiss Šamu sedem ljetosni učenik u Budapeštu na Forgach-ulica 3-im brojnim hiži na tretjim katu se je na sténjgaj sankal. Med tém je dečko ravnotežje zgubil i iz tretjoga kata doli bučnul. Odmah je umrl.

— **Streljeni poljodjelavec.** U Pauliš (Aradvarmegijja) občini nov. 8-ga v noći su s lovnimoružjem Sirian Lazar poljodjelavca na smrt strelili. Tak misliju, da se je umorstvo iz zlovolja pripetila.

— **Razbojničtvo pri jednim fiškališu.** V nov. 7-ga poslie podne su razbojniki hodili na Altmann Lórinč dr. fiškališu u Budapeštu Jožef-ulica 25-im brojnim stanu, odkuda su dvéjzero četiristo korun vriednosti dragulje vkrali. Razbojnice sada redarstvo išče.

— **Pronevjereni sluga.** Turčanji Vilmoš budapeštinski činovnik je prek dal Birsch Alfréd slugi jednoga, od dvéjzerotrislisdvajstišest kurune izdate poštagalajnoga čekka, da on sve peneze naj vzeme gori i njemu nek računca da. Birsch je čekka po redu zamienil i s penezemi skočil. Redarstvo ga potraživa.

— **Portugalski officéri proti republiku.** U Lisszabonu su pet generale i sedemnajst višeše reda officére, kao što već ménjše reda officére uhitili. Stém okriviju

bila ne strma, već kak stiena jednaka, a gnjezdo u njoj je bilo tako daleko, da odozdo do nje nikakvom lojtrom nebi bilo moguće dojti, pak je jedina mogućnost bila odzgora se na vužu do nje spustiti.

Anda su braća uzela dugo vuže, koje su gore na vrhuncu okolo jednog mladog drveta ovili, te si na taj način nieku vrst koluta načinili, po kojem će se vuže smicati pri dole spuščanju i gore vlečenju, a na kraju su pričvrstili iz jakog drveta prečku, na kojoj se je dalo sedeti, a rukami za vuže držati za onoga, koj će se dole spuščati. Pri tom poduzetju nije bila samo pogibelj dole opasti sto i petdeset cipelišiv duboko, već i napad starih jastrebah. Zato je on, koj se je dal dolispuščati, vzel sobom. oštru sablju, a ostala dva su držali vuže. Najstariji je bil dvadeset i šest godinah star a on koj se je dal dole spuščati dvadeset i dvie godine, te je bil med njimi najkurazniji, velikog i jakog tiela, crnih očijuh i vlasih, ona prava liepa fela čovieka južnih gorskih stanovnikah. Tretji pako brat je bil u dvadesetj godini i dobro jak za svoje godine.

Anda se sad taj najjgjerniji sedne na

nje, da su se na to spravili, kaj budu republiku srušili.

— **Dražéše bude cigaria i cigaretlin.** Magjarski financministar već je odredil, da od 1911. godinu junius 1-ga budu cigarie i cigaretlini dražéši. Ova dražéca pri nešteri cigarii samo za 1—2 filléra bude vekša. Duhan ostane. No, nejmo se bojati, zato gospoda i bogataši brčas ne budu bagoša pušili, ali pak črnoga cukora cmulili!

— **Težaki proti dražéca.** U Segešvaru su po prilici dvésto težaki november 6-ga odvečer na varaški ulici demonstranoga hoda delali s lampionami, demonstrérali su proti dražéca i poleg izborne—prave.

— **Samoubojni starac.** Stareši Čukoy Gjuła osemdesetdvé ljetosni umirovljeni sudac je u Aradvaraša hataru u Maroš riekui skočil i umrl. Nesretni stari gospon već je zdavnja bolestan bil i već jenkrat je hotel samoubojni biti. Od odonut je jako na njega pazila njegova dievojka, Fritz Robert sudca supruga, pri kojim je starac stanuvál. U subotu pred poldan ipak je nekak mogel vuñti iz stana i jednako k Marošu je išel. Njegva smrt je u čéli varmegiji veliku šućut izdala.

— **Iz zaručnice opatica.** U Čestregu je jedna tamošnja dievojka s jednim mladencom se zaručila. Već su bili i pri popu za radi vjenčanje, mladičke su već trikrat i ozvali u cirkvi, već su se pripravili k gostuvanju kada je najenkrat zaručnica izniknula. Neštere dane su u seli od nikaj drugoga né govorili, kak od iznikjene zaručnice, već su parno izniknanje, drugi pak samoubojstvo sječali, dok se je né zdvedilo, da zaručnica, koja je već zdavnja hotela opatica biti, pred dvé dane od njezine vjenčanje se je dala gori zeti za opaticu.

— **Vkradjenje.** Horvath Mari i Katalin tótfalušijski stanovnik su od Lovrencič Jožefa suprugu, muragardonjsku stanovnicu na cšaktornjaiskom sejmu 80 kurune vkrali.— Hajdinjak Andras i Novak Istvan su od Bagary Janoš dravaszentmihaljskoga krčmara pet kokiši i jednu postelju vkrali.— Blašković Pal cšaktornjaiski težak je od Kirchfeld Karolj cšaktornjaiskoga graditelja stopetdeset kurun vriednosti drvo vkral!

— **U vodu vtopljeni mladi dečak.** U Zalanjiradu Fabian Istvan gazdi dvé godi-

prečku te se još dade privezati u sredini prsiuh za vuže, za veću sigurnost, da se nebi prevagnul a i zato, da bude u potrebi imal proste ruke te se dade dole spustiti. Sad lebdí nad izdubinom, u kojoj je gnjezdo. On iz njega vzeme tri mlada jastreba ovčara, kojim su tekár pahulice pričele rasti. Sad krikne braći, da ga opet gori vleču; njegov glas se čuje daleko med pećinama, ali je i doprl do vuh njegovih neprijateljah. Na jedan krat se vidi od dvéh starih jastrebah ovčarah napadnut, koji ga strašno napadaju te se u njega zaletavaju—i bili bi ga sigurno u pomor hitili, da nije bil za vuže privezan. Svi drugi grabežljivci, orli, jastrebi, koji su takodjer bili stanovniki tih pećinah, digli su strašnu krikui i kreščanje, te obletavajući ga, se je činilo, da hoću jastrebom ovčarom pomagati. On se vidi od strašnoga roja obkolen i sve više napadan. On mora, da se pred njimi obrani, sablom podnoga vrhu svoje glave mahati i se na sve strani braniti. Na jedan krat počuti, da se je vuže, na kojem je sedel i privezan bil, žestoko steplo on pogleda gore i na svoju strahotu vidi, da je žestoko mahajuć sablom pogodil ostricom vuže i na tri četvrtine presekel tak,

ne stari Gjula dečak se je pod vrtom tekucem potoku igral, i u jednom nesretnim trenutku je u vodu opal. Dok su ga van vlekli dečec je već mrtev bil.

— **Umirovljeni veliki sudec.** Šólyomi Tivadar, od Sümeg kotara veliki sudec, koj je i u Medjimurju, u Perlak občini duže vremenah služil varmegjiju, za radi svojega betega, je molbenicu za umirovljenje k varmegjiji nutri dal.

— **Vtopil se u glibu.** U Čermő občini se grazovita nesreća pripetila u prošlim četvrku pred poldan. Zimbran Gjörgj, koj je na obedve nogah šepav, i k tomu na ruki nevoljan preplazil i k susedu, na blatnim, škliskim brežuljku se je skiznuo i u jarek je bučnu. Siromak človek se je u polmeter gliboču glibu vtopil. Dok su na njega našli, već je mrtev bil.

— **Zgazil ga je vlak.** Baló Andraš makóiski duhanvrtlar se ove dane s jednim vreće duhanom žuril u varaš. Baló je videl, kada se vlak približaval, ipak je hotel na šinje prek iti. Nego od deždja škliski šinjah se skliznuo, i vlak ga je na smrt pogazil.

— **Taljanski kralj med kolera bolestnike.** Taljanski kralj, koj je sada hodil u svojem orsagu, gde su poplave bile, kada se nazaj potuval, pogledal je u Napolju one bolestnike, koji u koleraspitalu ležiju. Na red je hodil postelje, i svakomu betezniku je batrive rieči upravjal.

— **Smrt.** Peczek Gjörgj plebanos, ešperes i kanonik je 15-ga ovoga meseca u noći ob 2 vuri na banhofu u Csáktornya hitro umrl. Zrok njegove smrti je srčna kap bila, koja ga je već dugo močila. Peczek Gjörgj je 28 let plebanos bil vu Tüskeszentgjörgju, i 1904-ga leta je postal kanonik. Peczek Gjörgj je bil i inspektor farničke škole dojnje Medjimurja. Peczek Gjörgj je iz Pečuha doma došel s cugom, kada ga je nesreća dostigla na banhofu. Čekao je cuga s kojim bi se bil vozil u Murakiralj, pak onud onda dimo u Tüskeszentgjörgj. Pecek Gjörgj plebanuša su u klošter nutri nesli u varoš, od kuda su ga popoldne dimo spravili. Sprevod mu je 17. toga predpoldan bio, medjimurski svećeniki su svi tam bili, da mu zadnju čast podeliju. Nek mu bude lahka zemlja!

da je sad samo na jednoj četvrtini debljine, ili bolje rekuć tančine vužeta visel.

Kad je to opazil, neizmerni strah ga je obišel, jer ako se sad ov tanki diel uzeta pod težinom njegovog tiela vtrgne, onda ga više nema med živimi, jer će odleteti do trideset klaftrih u dubljinu na sam kameu, gde će se na komade raznesti.

Mučec u u velikem strahu je sada oćekival svoju sudbinu, koju mu je Bog odredil. Konačno su ga braća ipak sretno dovlekla gore i on je stupil na tvrdo tlo te je svoje mlade bradace odložil.

Velikom veseljem su ga braća pozdravila i kak je u onom kraju čvrsta viera, kleknula su sva trojica na zemlju te su skrušeno moleć se zahvalili Bogu za tako sretni izlaz ovog toli pogibeljnog poduzetja. Na koncu su još izpievali »Tebe Boga hvalimo« i onda se sa svojim plienom vratili domov.

Taj gjejerni mladić pak se je—tak se poveda—u svojem smrtnom strahu tako preobrazil, da su ga susedi, kad je domov došel, komaj prepoznali.

Em. Kollay.

— **Na svjetskoj izložbi Brüssel 1910,** bili su na svim područjima umjeća, naročito stroju tehničkim, zastupani najveći izumi, te je međunarodna porota stajala pred tezkom zadaćom nego nikad prije. Tim je veška pobjedno slavije Singer Co. šivaćih strojeva dioničkog društva, da je njegovim tvorničkim proizvodima, kao najsavršenijim šivaćim strojevima sveta priznalo „Grand Prix“ odlikovanje.

— **Kolera.** U Gracu je jedan Sressler Lajos zvani pjesački major u koleri zbetažal. —U Romančku je Buzu Anna 60 godine stara žena u koleri umrla. —U Hrvatski kraljevini je kolera na čistoma prestala.

— **Dare za Szanatorium.** U Csáktornyi na dušni den 22 K 73 fillere, a u Perlaku od državne škole u dečkim razredi su 19 K 19 fillere skupa pobrali za Szanatorium stran.

— **Selenje.** Csáktornyaisko granicaredarstvo, koje je do vezda svojega stana poleg željezničke stacione u šampanjerfabriki imelo, bude se na kratkoma odselilo iz ovoga mesta. Od prvoga decembra počemši će redarstvo nutri u varašu, na Széna-trgu stojeću Becsay-zvanoj hižu se prekseliti.

— **Umorstvo u Čalfadombu.** Još lani, oktobar 3-ga dana se pripetilo, da u čalfadomsku krčmi Kovačić Istvan, Zadravec Mihalj i ovomu stari roditelji skupa su pili. Na fletnoma na svadjenje je došel red, jer stari Zadravec je svoje deset korune zahljeval od Kovačića, kojimi je on dužen bil. Od toga se riečsvadjenje hapila, iz kojega je Kovačić mladoga Zadravca za nevaljanca držal. Zadravec se je na to jako rezrdil, ali pottam utihil, to se je samo tak vidlo, jer v noći je na Kovačića prežal i s jednom suhom kitjom ga je na sliepočnicu vudril, i kada je ov doli opal, još nešterokrat ga je u glavu vudril, od česa je Kovačić omedlel. Zadravec u svoji plašenosti, kaj bude ovoga čina pokril, Kovačića je u Muru pošiknuo. Drugi dan je Mura Kovačića na brežuljek pošiknula, ali za vizitieranju ga zakopali, jer su to mislili, da je Kovačić, zaradi njegve supruge smrti, samoubojnik postal. Nitko ne bi znal od ovoga čina, ako bi sam Zadravec nē svojeru mlađšomu bratu, Menjbertu izdaval, koj je ovu čelu umorstvo onda žandarim pripaputnuo. Zadravca su na to uhitili i njega k sudu prek dali. Nagikanižaiski sudbeni stol je u prošlim tjednu donesel suda. Zadravca su na pet letno kaznionu odsudili. Krivec se je u sudu zadovoljil.

— **Povodnja u Belgiumu.** U Belgiumu i Luxenburgu strahovita povodnja pustoši. Čudaj varaše i občine je voda vunzlezjala i veći stan su se srušile. Željeznička promet stoji. Kvar je već million.

— **Samoubojstvo.** Maúks Ferenc 19 leta stari munjivooprematelj je u prošloj suboti odvečer u Budapeštu u Kazinczy-ulici 35. brojnim hižu s Browning revolverom na smrt strelil. Njegovomu činu zroka nē poznaju. —Komlósi Mihalj budapeštanski automobilvoditelj se je u Szegedu u jednim svraštištu u glavu strelil i odmah umrl.

— **Novi most.** Kak vu 1911. lještošnim orsačkim proračunu čitamo, trgovački ministar je vešku svotu gori vzel na pripravljeoje letenjejskoga Mura mosta. Dakle ipak bude jedenkrat i ov most u redu stal.

— **Priestolonasljedniki i njegva supruga u Berzence.** Grof Feštetič Tasiló, kesheljski vlastelin velike goste ima sada na njegovim imetku. Naime Ferenc Ferdinand

kronprinc i njegva supruga su već od novembra 9-ga dana u Berzenci, kakti grofovi gosti, na vadasi. Zvun ove tam su još: Windishgrätz herceg i njegva supruga, barun Jnkey Jožef, grof Karolyi Gyula udovica i njena dievojka, grof Mailath Jožef, grof Wenckheim, markgrof Pallavicini, grof Feštetič Vilmoš i Gjörgj i drugi.—I jedna neugodna, krvna pripćenja se pripetilo kronprinca pohodu. Već u oktobar mesecu su pod opazku vzeli žandari berzencisku sumu. Pod prigodom jedne hod obhodge su dva žandari, Vide Lajos i Fišli Gjörgj zatečili u šumi jednoga zvjerokradicu. Zvjerokradica je odbježal, skoro na neštere koreče je na svoje progunitelje strélal. Kuglja je nē trefila. Na to su žandari stréljali na zvjerokradicu, koj se je na smrt skupašrušil. Selski ljudi su u streljenomu zvjerokradici Lončar Ferenc poznali. Od toga s nekšom pazljivostjum imaju brigu na to, da nišči se nē približava k šumi.

— **Montenegroiski kralj u Beču.** Mikloš montenegroiski kralj bude u budućnu ljetu, početak januar mjeseca u Beč došel, gde, kakti magjarskoga kralja gost u Burgu će stanuvati.

— **Sit života jedne matrónne.** Nanel Nandora udovicu, jednu kešmarsku bogatu su u postelju mrtvu našli. Odvečer je jako zakurila u peć, kojemu róra je zaprla. Vantievajući ugljengaz je sedemdesettri godine staru matrónu saktal.

— **Gospodarstveni i kućeočtrni učevni tečaj.** Magjarski ministar je odredil da vu orsagu za male gazde, kojim je jako potrebito da u gospodarstvenim poslu čim već znaju, i ovo znanstvo na svoj hasen obrneju, gospodarstveni i kućeočtrni učevni tečaj drži. Na takvim gospodarstvenim učevnim tečajju od zemljoradjenje, rastlinepovonje živinjeodgojenje i od druge hasnovite stvar se učiju. Poleg toga velika briga je i na to, da se puk nekakov kućeočtrni stvar uči; jer dobro znamo, da u zimskim dnevim bormeš garda skorom nikakvu dielo neima, i kak je dobro, ako nē samo na njegov stran, nego i na prodaj more on neka sgotoviti. Naprimmer ovdje u Medjimurju kak dobro je to, tko zna košare pleti, mēnjše gospodarstvene stare napraviti. S takvom dielom si nē samo vrieme na hasen obrni, i neštere fillere si more skupašparati, skupadonesti. Eto, u Muravidu kak lépo diela, i kak velikoga hasna ima ona družtva, koja košare diela nē samo za Medjimurje, nego za čielu orsag. Takve gospodarstvene učevni tečaji ljetos u naši varmegjiji na 7 mestah se budu drali, med ove u Medjimurju na tri mestah, i to: Aisódomboru, Dravavasarhelj i Muracanj. Veliko zahvalnost je vrieden Filipich Lajoš dravavasarheljski plebanos, naš njegdašnji orsački ablegat, koj je uvjek na srcu imal meejimurskoga puka, i trsi se na to, da puku življenje olekša, i njemu, takak občinskim notariušam, i učiteljim je zahvalnost, koji su ove učerne tečajne poskrbile, i na hasen donesli.

— **Tosltoj u kloštru.** U čielim sviētu je velikoga čudnovata zrokuval on glas, da grof Tolstoj Leo, poloviti ruski pisec je svojega doma Jasna-Poljanu ostavil, tak rekuć izniknuo i u klošter išel. Veliki pisec i reformator je u kalugaiski Samardinski-klošter išel, i tam hoće od svojega življenja zadnje dane doliziveti. Jednoga lista je pisal svoji supruzi, i tam sve poveda, da zakaj je toga čina napravil.

Gabona árak. — Clena zítka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza elsőrendű	Pšenica	20 00 —
Rozs	Hrż	13 50 —
Árpa	Ječmen	13 00 —
Zab	Zob	14 50 —
Kukoricza	Kuruza suha	12 00 —
Fehér bab új	Grah beli	20 00 —
Sárga bab	» zúti	17 00 —
Vegyes bab	» změšan	16 50 —
Kendermag	Konopljenoseme	22 00 —
Lenmag	Len	28 00 —
Tökmag	Koščice	30 00 —
Bükköny	Graliorka	14 00 —

**Borszéki
GYÓGY-ÉS-ÜDÍTŐVIZ.**
**A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!**

főraktár Csáktornyan:

Stráhia Testvérek

fűszer- és csemege üzlet.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, iszapborogatások, uszodák külön hölgyek és urak részére. Torók-, kő- és márványfürdők; hőlég, szénsavas- és villamos-vízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használhatók főleg csúszos bántalmaknál és ideggyógyulásoknál. Ivó-kúra a légzőszervi hurutos esetekben s alatti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztala. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenédij nincsen. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

764 11-14

AZ IGAZGATÓSÁG.

Fix fizetés és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 korona.
**Hecht Bankház Részvénytársaság, Budapest
Ferenciek tere 6.**

954 5-6

 Védjegy
 Jól jár, ha tudomásul veszi, hogy
 ujjában utánozzák ::
 a valódi

**Palma kaucsuk
cipősarok**

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait. Az utánzott dobozokban természetesen csak közönséges gumisarkok vannak, jól teszi tehát, ha károsodását megőrzendő, a valódi Palma-kaucsuk cipősarok minden dobozban látható védjegyére ügyel!!

Védjegy.

ALKALMI VÉTEL!

Helyszüke miatt a raktáramon levő leány-gallérokat, téli köpenyeket és téli kabátokat beszerzési áron árusítom. - Állandó nagy raktár a következő cikkekben:

8 korona női strapa füzös cipő 8 korona
9 korona női box füzös lakkaplival 9 korona
10 korona női box gombos lakkaplival 10 korona
11 korona uri box cugos vegy bergsteiger 11 korona.

Valódi amerikai cipők, vízhatlan gummicsizmák és sárcipőkben nagy választék.

Egyedüli raktár Pichler-féle loden- és plüschkalapokban valamint valódi angol Christis kalapokban. - Az árak minőségéért szavatolok.

POLLÁK GYULA NŐI- ÉS FÉRFI DIVATÁRUHÁZA
 CSAKTORNYA.

**A legjobb fém-
fiszfitószer**

 Fogyasztás évente
 60 millió doboz.

Mindenütt kapható.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy legujabb divat szerinti

NŐI-KALAP MODELJEINK

megérkeztek, melyeket nagy választékban a legjutányosabb árak mellett bocsájthatjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

Úgyes és gyakorlott kalapdiszítőnők mindennemű átalakítást elvállal és teljes megelégedésüket előre is biztosíthatjuk.

Női- és gyermeksapka és kalapokban nagy választék.

Hirschsohn Testvérek

divatáruháza Csáktornya.

935 8-10

KOVALD PÉTER és FIA

 cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
 BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37. SZÁM.

megbízi kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőlet létesít és ezáltal módot nyújt a nagyjermű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

Hirschsohn Testvérek Csáktornyan

vette át a képviselőletét és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végáruk, szőrmék stb.ek vegytisztítását és festését.

Úgyisintén szgytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.

A nagyjermű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőletét és számos megbízatást kér a

KOVALD PÉTER és FIA CÉG.

Csak

ANIMO

pezsgőt
igyunk!

Hazai gyártmány!
Kellemes üdítő ital!

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy **Varázdlnban a Ferenc József-téren** (a Central kávéház mellett) egy modern

férfi- és női divatárú üzletet

nyitottam. Mindennemű női- és férfiföltönyöket u. m.: nőikabátot, szövet- és szabósági hozzávalót, cseh vásznat, női- és férfi fehérműt a legdivatosabb alakban és színekben tartok raktáron.

Ágyberendezések, szőnyegek, függönyök igen előnyös árban.

Menyasszonyi kelengyék.

Számos látogatást kérve, maradok

kitűnő tisztelettel

Koloman H. Spring.

964 3-10

Schmidt Ede :: zongoraterme

CSÁKTORNYA.

Ajánlja a legkitűnőbb minőségű zongoráit.

Olcso árak! :: Becserelés!

Részletfizetés! :: Jótállás!

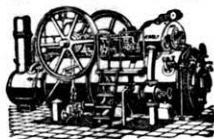
Linz 1909: aranyérem; legnagyobb kitüntetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Képviselete:

Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott

túlhevített gőzzel működő lokomobilok

WOLF eredeti szerkezete 10-800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépei.

Összgyártás 700 000 lóerőn felül

A

MURAKÖZI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Csáktornyan

folyó évi július hó 1-vel új üzletágot honosított meg, amennyiben a már több intézetnél közkedveltségnek örvendő

takarékbiztosítást

nálunk is terjeszteni fogja.

Ezen intézmény lényege az, hogy a fél a takarékpénztárnál **heti befizetési könyvecskére** 15 éven át hetenkint 1 koronát és a táblázatszerű fillér **pótdíjat** fizeti be, mikor is 15 év eltelte után a takarékpénztár a félnek — kamatos-kamattal **1000 koronát** fizet vissza. Amennyiben azonban a fél a 15 évi időtartam **előtt, bármikor** is netán **elhalna**, úgy **azonnal** ugyancsak **1000 korona** fizettetik ki örökösének.

Belépni azonban nemcsak egy koronával, hanem 50 koronáig bármely egységgel is lehet, és ilyenkor természetesen, annyszor egy korona és annyszor a megfelelő pótdíj fizetendő, ahány ezer koronát a fél magának biztosítani kíván.

Belépni bármikor lehet.

Vidéki befizetőknek portómentes postatakarékpénztári befizetési lapokat ingyen bocsátunk rendelkezésükre. — Felvilágosításokat szóban és írásban bárkinek ad, ismertető füzeteket küld, jelentkezéseket mindenkor elfogad a

Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság Csáktornyan.